

Tribuna

Manel Casal, advocat

Equilibri entre eficiència i equitat

La premsa andorrana en diverses ocasions s'ha fet ressò que la CASS ha endegat un procés de control de les baixes mèdiques, amb l'objectiu d'evitar frau en l'accés dels cotitzants a les prestacions, en defensa, així, d'una millora en la gestió dels seus recursos, és a dir, de tots els ciutadans. És una iniciativa que cal encoratjar per necessària, si bé s'ha d'implantar i desenvolupar amb el necessari equilibri, per evitar que amb la millora de la gestió no es cometin altres iniquitats, ja que en matèria social un plantejament exclusivament economicista no permet assolir una bona gestió dels drets socials.

El control de les baixes laborals s'ha reforçat especialment en les malalties mentals, en previsió d'aquella que serà la primera patologia del decenni vinent a conseqüència del nostre trasbalsat model de societat. Amb motiu del Dia mundial de la salut mental, es donava a conèixer la previsió per la qual en el 2020 la meitat de les baixes mèdiques ho seran per malalties mentals. S'afegeix a les conseqüències d'aquesta malaltia la seva dificultat de diagnòstic, i alhora de la seva cura, fet que determina una dificultat afegida al control que vol fer la CASS.

En els darrers mesos he pogut detectar, per la meua professió d'advocat, un increment del nombre de persones que trobant-se en situació de baixa laboral prescrita pel metge han estat convocades pels serveis mèdics de la CASS per realitzar una revisió mèdica de la patologia; per establir d'aquesta manera si s'ha consolidat, i per tant si ja no hi ha lloc per continuar rebent les prestacions per baixa laboral. Aquesta convocatòria ha permès, segons em diuen, que algunes persones ja no es presentin a la revisió, admetent, cal suposar, la seva situació d'alta mèdica. D'altres, però, s'hi presenten, i a més ho fan amb tot el seu historial mèdic i un certificat del metge que els diu que no poden treballar, en definitiva, que els prescriu la baixa mèdica. Per a algunes d'aquestes persones, després de passar revisió i malgrat la prescripció del metge, la CASS entén que no hi ha lloc per a la baixa laboral, i els envia una comunicació per la qual els dona automàticament d'alta; fet que suposa automàticament deixar de percebre les prestacions per baixa. Així, aquesta persona sense merèixer-hi res, es troba davant una discrepància mèdica entre el seu metge i el de la CASS, fet que li suposa la pèrdua de prestacions. Cal dir que malgrat l'alta administrativa, l'assegurat segueix lliurant a la CASS els certificats de baixa mèdica que li signa el metge, i que aquesta ignora donant per

“La dimensió reduïda del nostre país ens hauria de permetre trobar fórmules per ser més eficients i justos en la despesa social, però alhora ser respectuosos amb els drets dels ciutadans”

bona la decisió del servei d'inspecció mèdica.

Amb l'alta administrativa de la CASS, la persona interessada disposa d'un termini de 13 dies hàbils per fer un recurs; i malgrat no rebre les prestacions per baixa, ha de buscar-se un advocat que li faci un recurs, si bé la seva intervenció formalment no és preceptiva. La CASS revisa el recurs i sense una nova revisió mèdica, en els casos que jo conec, confirma la decisió; i li anuncia que disposa de 13 dies hàbils per fer un nou recurs, en aquest cas a la Batllia.

La persona a la qual el metge li diu que ni pot, ni li convé treballar, i segueix sense cobrar, ara segurament des de fa més d'un mes, torna de nou a l'advocat perquè li prepari una demanda a la Batllia, per obtenir el pagament de les prestacions per baixa. La demanda més enllà de qüestions jurídiques vinculades normalment a aspectes formals de l'acte administratiu, ha de fonamentar-se en la discrepància del dictamen mèdic de la CASS amb el criteri del metge que prescriu la baixa, i s'ha d'aportar un altre cop tot l'historial mèdic

que confirma que hi ha un altre metge, i en alguns casos diversos, que tenen un criteri contrari al de la CASS. El procediment consisteix substancialment que el batlle nomeni un tercer metge perquè emeti el seu dictamen. Finalment el batlle dicta sentència per la qual confirma o revoca la decisió de la CASS, bàsicament d'acord amb el criteri del pèrit judicial. La decisió pot ser objecte de recurs al Tribunal Superior, amb la corresponent dilació de la resolució. Amb tot aquest procés poden haver passat més de sis mesos, i òbviament la persona segueix sense cobrar.

En cas que mitjançant la via judicial la persona aconsegueixi demostrar la seva situació de baixa laboral, i d'aquesta manera el dret a percebre les prestacions corresponents, posant en relleu l'error en el criteri adoptat per la CASS, no se li reemborsen les despeses satisfetes en els procediments administratiu i judicial, sota el principi que la intervenció de l'advocat no és preceptiva.

Pot passar igualment que mentre es tramita tot aquest procés judicial, sortosament per

a la persona que es troba de baixa, es recuperi, i que en el moment que el pèrit judicial l'exameni ja estigui curada, i en conseqüència determini que no requereix la baixa laboral; extrem que òbviament certificarà el pèrit judicial, i que determinarà que es desestimi la demanda. Però el que no establirà el procediment és si durant els tres, quatre o cinc mesos fins que el pèrit judicial no va examinar la persona a la qual fins aquell moment un metge n'havia prescrit la baixa, tenia dret o no a percebre les prestacions; i d'aquesta manera l'assegurat, si bé haurà tingut sort de curar-se de la malaltia, possiblement haurà perdut uns mesos de prestacions i s'haurà hagut de gastar uns diners en un procediment que no li haurà servit de res. Al final, un mal negoci.

Em consta que aquest mal negoci està fent que moltes persones desisteixin de presentar un recurs contra la decisió de la CASS de donar-les d'alta, malgrat que el seu estat de salut no els permet treballar i el dictamen del metge així ho assenyala; i d'aquesta manera acaba triom-

fant de manera improcedent un plantejament purament economicista en matèria de salut; la persona, malalta o no, torna a treballar, amb independència del cost futur que per a la seva salut i per a les finances de la CASS aquest fet pugui tenir; del qual algú gràficament en va dir *treballa o rebenta*.

Plantejar un judici contra la CASS amb una evident desigualtat de mitjans per litigar, situació a la qual hi cal afegir el principi de presumpció de certesa de les resolucions administratives, que requereixi d'un doble esforç provatori, pot suposar acabar conculcant els drets individuals de les persones que es troben de baixa laboral; posant en relleu una certa inadaptació del procediment contenciós administratiu a les necessitats i drets de la persona que es troba en una situació de baixa mèdica.

Tot conciliant el necessari rigor en el pagament de les prestacions per baixa laboral i els drets dels cotitzants, caldria afrontar una reflexió sobre algunes qüestions que modestament apunto.

—Si l'assegurat en baixa laboral davant de la CASS ha de ser tractat com un administrat més, sotmès al procediment administratiu, o contràriament es poden arbitrar mecanismes de tutela o procediments especials, sense perjudici de la tramitació judicial.

—Si la CASS no hauria de reforçar l'exhaustivitat i seguretat dels controls mèdics, amb diverses revisions, o recorrent a un pèrit designat conjuntament, o per un tercer.

—Si el servei mèdic de la CASS abans d'acordar una situació d'alta no hauria de contrastar el seu criteri amb el metge que prescriu la baixa mèdica.

—Si ha de ser automàtica la pèrdua de prestacions per baixa laboral, abans que adquireixi fermesa la decisió de la CASS.

—Si s'ha d'actuar en pro d'una uniformització de criteris en l'àmbit mèdic, davant la contradicció que suposa que dos metges donin prescripcions diferents, i que s'imposi unilateralment el criteri de la CASS en perjudici del pacient.

—Si es poden arbitrar mecanismes d'auxili administratiu i judicial a la persona que queda sense prestacions per baixa laboral, i que a més el procediment li ocasioni unes despeses que no li seran reembossades.

La dimensió reduïda del nostre país ens hauria de permetre trobar fórmules per ser més eficients i justos en la despesa social, però alhora ser respectuosos amb els drets dels ciutadans. Altrament, si bé es poden optimitzar els recursos econòmics, podem estar cometent més d'una injustícia.